מסורת הש"ס
עם הוספות

א) [מקנח דף י:]. **ב)** [מהגהרון דף פז:]. **ג)** סנהדרין נ:. **ד)** נדה עג.. **ה)** סנהדרין ל"ד ה"ב. **ו)** נמו:. **ז)** שם. **ח)** ס"ק ע:. **ט)** ס"מ נד:. **י)** ויקרא כז לא. **כ)** ב"כ קיא:. **ל)** סנהדרין נ.. **מ)** ראה פיסקא לד. **נ)** ס"ל דמכילתין. **ס)** סנהדרין נג: ושם ד"ה שטעה.

גליון הש"ס

גמ' **הא** כתיב משכבי אשה. עי' סנהדרין דף נ"ג ע"ב תוס' ד"ה שטעה: רש"י ד"ה **ספק משחשיכה** וכו' **אין בו שום פסול.** עי' עירובין דף כ' ע"א תוס' ד"ה עלמיה: **שם** ד"ה **השתחואה** וכו' **כדכתיב** וישתחו. עיין מגילה דף כ"ב ע"ב ופנ"ק: **תוס'** ד"ה **דאמרי** וכו' **כדאריבן** בבסכת שבת. תמוה לי הא הקמי דקתני המוצא מצות לרשות וכן כרים שבת ליפות הבמת בזה שיין דגם הכנסה בכלל בהכנסה מוצא מהר"ל ליה"ר אבל הכא דקתני המוצא מהרס"ל ליה"ר אין אפשר לפרש דקאי על הכנסה שהוא מהר"ל ליה"ר ולמה היה נראה לגאיה במתני' וכראיתא המוצא מרשות הש"ס אבל המוצא מרשות לרשות וכדמליין הש"ס אבל המוצא מרשות לרשות פטור:

תורה אור השלם

א) **ואם** כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ונעשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה **ואשמו:** [ויקרא ד. ג]

ב) כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר יי אלהיך בו: על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: [דברים יז. ח. יא]

ג) **ואם** טהרה מזובה וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר: [ויקרא טו. כח] (ע"פ כפורים אות ת ראה תורת אור אות ו)

ד) **ואיש** אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה את מקורה העריה והוא גלתה את מקור דמיה וגברתו שניהם מקרב עמם: [ויקרא כ. יח]

ה) **ואיש** אשר ישכב את זכר משכבי אשה תועבה עשו שניהם מות יומתו דמיהם בם: [ויקרא כ. יג]

ו) כל המשכב אשר תשכב עליו כל ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה וכל הכלי אשר תשב עליו טמא יהיה בטבלת נדתה: [ויקרא טו. כו]

ז) ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת וכל מלאכה לא תעשו וקדשתם את יום השבת כאשר צויתי את אבותיכם: [ירמיה יז. כב]

ראו כי יי נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי: [שמות טז. כט] (ע"פ גליון בהערב אות ח)

ח) כי לא תשתחוה לאל אחר כי יי קנא שמו אל **קנא הוא:** [שמות לד. יד]

ט) בס"י אינו (גליון). **י)** יש להוסיף **דחזיא בלילה** (דבש תמר). **יא)** ס"ל (בראשית מב. ו) "ישתחוו לו אפים ארצה" (דפו"י). **יב)** ס"ל **לרבות** (דבש תמר) כל המנחות ליציקה. **יג)** ס"ל המצוה (ע"פ תוספות אחרות על ת"כ עמ' קסט).

יד) ס"ל **האומר** (רש"ש). **טו)** ס"ל **ומיעט בהדיא** (גליון). **טז)** ס"ל **דילפי הכא מטמא אחרינא** לא שמיע להו ברייתא דילן. **יז)** ס"ל **הכנסה הוצאה** (גליון).

מסכת טהרות

פרק ד' משנה א'

הַזּוֹרֵק טְמֵאָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, כֹּפֶר לְבֵין הַמַּפְתֵּחוֹת, מַפְתֵּחַי לְבֵין הַכֹּפָרוֹת, טָהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כֹּפֶר לְבֵין הַמַּפְתֵּחוֹת, טָמֵא. מַפְתֵּחַי לְבֵין הַכֹּפָרוֹת, טָהוֹר:

עין משפט
נר מצוה

לא א מי"י פי"ב מהלכות שגגות הלכה ז ופי"ד הל"ב סמג עשין רמ:
לב ב מי"י שם פי"ד הלכה ה:
לג ג ד ה ו מי"י שם הלכה ב:

תוספות הרא"ש

ולא מבעיא למ"ד **צבור מייתי.** [נמצא בהשמטות]: **אלא** אפי' למ"ד ב"ד מייתי **אי הוה שאיל אמרי ליה.** [נמצא בהשמטות]: **סומכוס** אומר תלוי. [נמצא בהשמטות]: **ולא מבעיא** למ"ד ב"ד מייתי כו'. [נמצא בהשמטות]: **והא** כתיב ופפרה לה ז' ימים. [נמצא בהשמטות]: **דאמרי הוצאה אסורה הכנסה** מותרת. [נמצא בהשמטות]: **דאמרי השתחואה גופה דאית בה פשוט ידים** ורגלים. [נמצא בהשמטות]:

הגהות וציונים

ס) לפי הגהות הגאון בעל מעשה רב צ"ל בספק (גליון): **ע)** הרב בספק מבעוד יום ספק משחשכה" מיותר, כ"נ הגירסא בראשונים (חוו"א), וכן "אי שאיל" מיותר, כ"נ שהיתה גי' רש"י (רש"ש). ועי' הגהת הב"ח: כתי"מ "מביאין **שמא לא אתרמי** ליה דנישאליה. **לישנא אחרינא** איבור מביאין **ואי שאיל** לדהו אמרי ליה ספק מבעוד יום ספק משחשכה **אי שיי"ל לא הוה משכח אינשי דיטבר** ליה. ולבעל דק"ס נראה להוסיף עוד "ה"נ שמא לא איתרמי ליה דנישאליה", ושיעור הדברים אפי' אי אמרת דציבור מביאין ואי שאיל כו' "אא"כ לא דמי לבחש"מ דהתם אין אדם בעולם יודע לומר לו אם הוא יום או לילה אם"ה אמרינן דדמי ליה דגם כאן שמא לא איתרמי ליה כו'. **ג)** ראשונים וכת"י **בסתא.** בדפוס וויניציא ג' **דמדהרוי בסתא אינבי** ליה **לישיולי.** **ד)** ס"א בר"ח "החזיק בדרך איכא בינייהו **פור סבר מדהוה בסתא אינבי** ליה **לישיולי ומר סבר מטרד פורה.** **ס)** "לו" מיתר (רש"ש). **ע)** ר"ח וכת"י "ולא **שתעלם**". **ף)** נ"א יהיה לה (גליון) [הפסוק בתורה אור אות ו], עי' תוס' וב"ש. **פ)** נ"א **אל יצא** [**איש**] **ממקומו** [ועיין תוספות עירובין יז ע"ב ד"ה לאו ועי' בהרמב"ם פ"ד מהלכות שגגות דין ב'] (גליון). **צ)** הוספיהו בד' פפר"מ (רק"ס), וכ"ה בראשונים וכת"י: **ק)** באר שבע מ"ז (גליון). בר"ח ובא"ש ובכת"י איתיה: **ר)** אולי צ"ל **שלא** בדרכה (חזו"א). ב"ח "בדרכה דאסיר והוא דאית בה פישוט". ר"ח וראש"ש ותשב"ץ (ח"ג ענין שטו) ל"ג "כדרכה הוא": **ש)** שאיל היו אומרים (ב"ח): **ת)** "מעליא" מיותר (ב"ח).

א וְלֹא מִבַּעְיָא לְמַאן דְּאָמַר צִבּוּר מַיְיתֵי, דִּמְפַרְסְמָא מִלְּתָא, אֶלָּא אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר אבית דִּין מְבִיאִין דְּלָא מְפַרְסְמָא מִלְּתָא, אִי הָוָה שָׁאֵיל הָווּ אָמְרִין לֵיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַּר אָבִין, וְאִיתֵימָא רַבִּי יוֹסֵי בַּר זְבִידָא, מָשָׁל דְּסוּמְכוֹס לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְאָדָם שֶׁהֵבִיא כַּפָּרָתוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, סָפֵק מִבְּעוֹד יוֹם נִתְכַּפֵּר לוֹ, סָפֵק מִשֶּׁחֲשֵׁכָה נִתְכַּפֵּר לוֹ, שֶׁאֵין מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי, וְלֹא מִבַּעְיָא לְמַאן דְּאָמַר בֵּית דִּין מְבִיאִין דְּלָא אִפַּרְסְמָא מִלְּתָא, אֶלָּא אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר צִבּוּר מְבִיאִין דִּמְפַרְסְמָא מִלְּתָא וַהֲווּ אָמְרִין לֵיהּ, דְּהָכָא בְּסָפֵק[ב] מִבְּעוֹד יוֹם סָפֵק מִשֶּׁחֲשֵׁכָה[ג], אִי שָׁאֵיל לָא אִשְׁכַּח אִינַשׁ דְּמִשַּׁיְיהִיל: **אָמַר** לוֹ בֶּן עַזַּאי מַאי שְׁנָא מִן הַיּוֹשֵׁב בּוֹ: שַׁפִּיר קָאָמַר לֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָא לְבֶן עַזַּאי. אָמַר רָבָא, הֶחֱזִיק בַּדֶּרֶךְ אִיכָּא בֵּינֵיהוּ, לְבֶן עַזַּאי חַיָּיב, דְּהָא בְּבֵיתֵיהּ[ד] אִיתֵיהּ, לְרַבִּי עֲקִיבָא [ה]פָּטוּר, דְּהָא הֶחֱזִיק בַּדֶּרֶךְ[ד]: הוֹרוּ לוֹ[ו] בֵּית דִּין לַעֲקוֹר אֶת כָּל הַגּוּף: תָּנוּ רַבָּנָן, [ז]א) וְנֶעְלַם דָּבָר' וְלֹא שֶׁיֵּעָקֵר[ח] הַמְּצוָה כּוּלָּהּ; כֵּיצַד. [ט]אָמְרוּ אֵין נִדָּה בַּתּוֹרָה, אֵין שַׁבָּת בַּתּוֹרָה, אֵין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים בַּתּוֹרָה, יָכוֹל יִהוּ חַיָּיבִין, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְנֶעְלַם דָּבָר' וְלֹא שֶׁתִּתְעַלֵּם מִצְוָה כּוּלָּהּ, הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין; אֲבָל אָמְרוּ יֵשׁ נִדָּה בַּתּוֹרָה אֲבָל הַבָּא עַל שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם פָּטוּר, יֵשׁ שַׁבָּת בַּתּוֹרָה אֲבָל הַמּוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר, יֵשׁ עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים בַּתּוֹרָה אֲבָל הַמִּשְׁתַּחֲוֶה פָּטוּר, יָכוֹל יִהוּ פְּטוּרִין, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְנֶעְלַם דָּבָר' וְלֹא כָּל הַגּוּף. אָמַר מַר, יָכוֹל יִהוּ פְּטוּרִין, וְאִי בְּקִיּוּם מִקְצָת וּבִיטּוּל מִקְצָת פְּטוּרִין, וּבַעֲקִירַת כָּל הַגּוּף פְּטוּרִין, בְּמַאי חַיָּיבִין. תַּנָּא הָכִי קָא קָשְׁיָא לֵיהּ, אִימָא 'דָּבָר' כּוּלָּהּ מִילְּתָא מִשְׁמַע, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְנֶעְלַם דָּבָר'. מַאי מִשְׁמַע. אָמַר עוּלָּא, קְרִי בֵּיהּ 'וְנֶעְלַם מִדָּבָר'. חִזְקִיָּה אָמַר, אָמַר קְרָא, [י]'וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת', מִכָּל מִצְוֹת וְלֹא כָּל מִצְוֹת; 'מִצְוֹת' תַּרְתֵּי מִשְׁמַע; אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, 'מִצְוֹת' כְּתִיב. רַב אַשִּׁי אָמַר, [יא]יְלִיף 'דָּבָר' 'דָּבָר' מִזִּקְן מַמְרֵא, דִּכְתִיב בֵּיהּ בִּזְקַן מַמְרֵא [יב] 'כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר, לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל', מַה מַּמְרֵא 'מִן הַדָּבָר' וְלֹא כָּל דָּבָר, אַף בְּהוֹרָאָה 'דָּבָר' וְלֹא כָּל הַגּוּף. **אָמַר** רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, אֵין בֵּית דִּין חַיָּיבִין עַד שֶׁיּוֹרוּ [יג]בְּדָבָר שֶׁאֵין הַצִּבּוּר מוֹדִין בּוֹ, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁהַצִּבּוּר מוֹדִין בּוֹ פְּטוּרִין; מַאי טַעְמָא, זִיל קְרִי בֵּי רַב הוּא. תָּנוּ, יֵשׁ נִדָּה בַּתּוֹרָה, אֲבָל הַבָּא עַל שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם פָּטוּר; וְאַמַּאי, שׁוֹמֶרֶת יוֹם הָא כְּתִיב, [יד]'וְסָפְרָה לָהּ'[ט] [יד]מְלַמֵּד שֶׁסּוֹפֶרֶת אֶחָד לְאֶחָד. דְּאָמְרִי הַעֲרָאָה שַׁרְיָא, גְּמַר בִּיאָה הוּא דַּאֲסִירָא. הָא נַמִּי כְּתִיב, [טו]'אֶת מִקְוֹרָהּ הֶעֱרָה'. דְּאָמְרִי כְּדַרְכָּהּ אֲסִירָא, שְׁלָא כְּדַרְכָּהּ שַׁרְיָא. [טז]הָא כְּתִיב [יז]'מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה'. דְּאָמְרִי כְּדַרְכָּהּ אָסוּר אֲפִילּוּ הַעֲרָאָה, בְּשְׁלָא כְּדַרְכָּהּ גְּמַר בִּיאָה הוּא דְּאָסוּר אֲבָל הַעֲרָאָה שַׁרְיָא. אִי הָכִי, אֲפִילּוּ נִדָּה נַמִּי. אֶלָּא לְעוֹלָם כְּדַרְכָּהּ, וּדְאָמְרִי הַעֲרָאָה [יז]דְּאָמְרִי זְבָה לָא הָוְיָא אֶלָּא בִּימֵי, דִּכְתִיב [יח]'כָּל יְמֵי זוֹבָהּ'. תָּנוּ, יֵשׁ שַׁבָּת בַּתּוֹרָה אֲבָל הַמּוֹצִיא מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת פָּטוּר; וְאַמַּאי, הוֹצָאָה הָא כְּתִיבָא, [יט]'לֹא תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם'[ט]. [דְּאָמְרִי הוֹצָאָה הוּא דְּאָסוּר, הַכְנָסָה מוּתָּר; וְאִיבָּעֵית אֵימָא[מ]], [יד]דְּאָמְרִי הוֹצָאָה (וְהַכְנָסָה[ז]) הוּא דַּאֲסִירָא, מוֹשִׁיט וְזוֹרֵק שַׁרִי. תָּנוּ, יֵשׁ עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים בַּתּוֹרָה, אֲבָל הַמִּשְׁתַּחֲוֶה פָּטוּר; וְאַמַּאי, דִּכְתִיב [יט]'לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר'. דְּאָמְרִי כִּי אֲסִירָא הִשְׁתַּחֲוָיָה כְּדַרְכָּהּ, אֲבָל שְׁלָא כְּדַרְכָּהּ שַׁרְיָא; וְאִיבָּעֵית אֵימָא, דְּאָמְרִי הִשְׁתַּחֲוָיָה גּוּפָהּ כְּדַרְכָּהּ[ק] הוּא דַּאֲסִיר דְּאִית בָּהּ פִּשּׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם, הָא הִשְׁתַּחֲוָיָה דְּלֵית בָּהּ פִּשּׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם שַׁרְיָא.

בְּעֵי

תוספות

שֶׁהֵבִיא כַּפָּרָתוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. מִשְׁמַע שֶׁבָּל קוֹדֶשׁ לָכֵן נִתְכַּפֵּר, תע"ג דְּקָרֵב חַטַּר מִעוּט בֵּין הַעַרְבַּיִם. וְקָשֶׁה, דְּבַתּוֹסְפְתָּא[ס] מִשְׁמַע דְּסִפּוּלִין, וְכֵן מִשְׁמַע בְּסִפְרֵי[ס], דְּרְמֵי חֶסֶד 'כְּתִיב לֹא יָלִין עַד בֹּוֹקֶר, הָא כָּל הַלַּיְלָה יָלִין, וּכְתִיב הַשְּׁלָמִים, עָלֶיךָ הַשְּׁלָמִים, וְלָא מַשְׁמֵעַ הָא דִּיעֲבַד, אֲלָמָא דְּסִפּוּלִין. וְשֶׁמָּא הָכָא מַיְירֵי בְּמִתּוּפֹּר כְּפוּרִים בְּעֶרֶב פֶּסַח, דְּלְתַמְרִינָן חֶסֶד[ס] 'אִין מִתְעַבֵּב חַטַּר הַמִּעוּט בֵּין הַעַרְבַּיִם אֲלָא קְנוֹלָת וְגַלוֹת וּמְתוּפֹּר כְּפוּרִים בְּעֶרֶב פֶּסַח'. דְּמִי מִ'וְנֶעְלַם מִדָּבָר' קַשֵּׁי לֵיהּ, וְאָמַר דְּקָרֵב אֲבָל הַקְרָבָה, וְאָמַר הַכָּאָה שֶׁקֶן שֶׁהָיָה הַמִּזְבֵּחַ[ס] עֲלֵיהֶם, לְמַאי דְּאִיכָּא מִשְׁנָה דְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אֲפִילּוּ בְּזָרוֹת וּמוֹסִיפִין דְּזוֹרְשִׁין מִשּׁוּם דּוּחֲקָא דְּקָרֵב, דְּלֵיכוֹ דְּמִיר וּמוֹקִים מַפְּשִׁיר, כִּי הַהוּא דְּקִרְבָּה[ס]. דְּה"ל לְמִקְבַּב 'וְתַמְשִׁיכוּ יוֹסֵף עָלָיו', כִּי הֵיכִי דְּכְתִיב[ס] גַּבֵּי מַעֲשֵׂר, וּבְקָרֵב יֵשׁ מוֹלִיכִין[ס] ה"ל לְמִקְבַּב 'אִשְׁתּוֹ תּוּרַשׁ אֶת הַמַּעֲלָה', וְכִי כְּתַב קָרֵב לְרִיךְ לְיַשֵּׁב הַמִּקְרָא עַל יְדֵי גְּרִעוֹן וּמוֹסֵפֶת. **פִּימָא**: מִנ"ל דְּלְתַמְרִי קָרֵב לְמֵיהַב רַק קִיּוּם מִקְצָת וּבִיטּוּל מִקְצָת, דִּלְמָא קָרֵב אֶתָּא אֲפִילּוּ לְתַמְרִי כָּל הַגּוּף, וְאָמַר בְּקִיּוּם מִקְצָת וּבִיטּוּל מִקְצָת דְּלָא אֲתָא אֶלָּא